

SUDAN ÜLKE PROFİLİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. GENEL BİLGİLER	2
2. GENEL EKONOMİK DURUM.....	4
3. DIŞ TİCARET	6
4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR.....	10
5. TÜRKİYE ile TİCARET	12
EKLER:	14

1. GENEL BİLGİLER

Başlıca Sosyal Göstergeler

Resmi Adı	Sudan Cumhuriyeti
Nüfus	49,14 milyon
Dil	Arapça
Yüzölçümü	644.329 km ²
Başkent	Hartum
Başlıca Şehirleri	Omdurman, Kassala, El-Obeid, Wad Medeni, Gadaref, Port Sudan
Yönetim Şekli	Başkanlık Sistemi
Devlet Başkanı	Abdel Fattah al-Burhan (11 Üyeli Egemenlik Konseyi Başkanı)
Para Birimi	Sudan Poundu (SDG)

Coğrafi Konum

Afrika'nın kuzeydoğusunda yer alan Sudan kuzeyde Mısır, batıda Çad, güneybatıda Orta Afrika Cumhuriyeti, güneyde Güney Sudan, doğuda ise Eritre ve Etiyopya ile komşudur. Ayrıca Sudan'ın doğuda Kızıldeniz'e 853 km'lik kıyı şeridi bulunmaktadır.

Güney Sudan'ın ise Etiyopya, Kenya, Uganda, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Orta Afrika Cumhuriyeti ve Sudan ile sınırları bulunmaktadır.

Sudan ve Güney Sudan'a bir bütün olarak bakıldığında, genel olarak düz bir coğrafyanın var olduğu; güney, güneydoğu ve batı kesimlerinin dağlarla çevrili, kuzeyinin ise çöllerle kaplı olduğu görülmektedir. Toplam yüzölçümün yaklaşık %24'ünü çöller oluşturmaktadır. Kuzey kesiminde oldukça kurak bir iklim mevcutken, düz alanların bulunduğu merkezde görülen yağışlar iklimi yumuşatmaktadır. Güney kesim ise düzenli ve bol yağışların olduğu ekvatorial bir iklime sahip bulunmaktadır.

Siyasi ve İdari Yapı

1 Ocak 1956 tarihinde bağımsızlığına kavuşan Sudan, 18 eyaletten oluşan federal bir cumhuriyettir. Devlet ve Hükümet Başkanlığı görevlerini birlikte yürüten Sudan Cumhurbaşkanı, beş yıllık bir süre için halk oylamasıyla seçilmektedir. 2005 geçici anayasasına göre Cumhurbaşkanlığı görevinde iki dönem kısıtlaması bulunmaktadır. Son Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili genel seçimleri 13-16 Nisan 2015 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir.

Sudan yasama organı, Milli Meclis (Majlis Watani) ve Eyaletler Meclisi'nden (Majlis Welayat) müteşekkil iki kanatlı bir yapıdır. Sudan Milli Meclisi 450 milletvekilinden oluşmaktadır. Milli Meclis ve Eyaletler Meclisi üyeleri beş yıllık sürelerle göreve gelmektedir.

Ülkenin güneyi ile kuzeyi arasında yaklaşık yarım asır devam eden iç savaş ertesinde 2005 yılında imzalanan Kapsamlı Barış Anlaşması (KBA) uyarınca yapılan referandum sonrası 9 Temmuz 2011 tarihinde Güney Sudan bağımsızlığını elde etmiştir.

Ayrılma sonrası çözümsüz kalan konularda anlaşmaya varılması için gerçekleştirilen müzakereler sonucunda petrol, güvenlik, vatandaşlık, ticaret, sınırların belirlenmesi ve diğer bazı alanlarda 27 Eylül 2012 tarihinde Addis Ababa'da dokuz anlaşma imzalanmıştır.

Çoğunluğu Güney Sudan'da yaşanan iç savaştan kaçan sığınmacılar ve Eritre ile Etiyopya kaynaklı yasadışı göçmenler olmak üzere, Sudan toplumunda ciddi bir mülteci/sığınmacı varlığı mevcuttur. Buna ek olarak, Sudan'ın Suriye'ye vize uygulamaması neticesinde, ülkeye 100 bini aşkın Suriyeli de gelmiş ve ticari yaşamda etkilerini göstermeye başlamışlardır. Sudan Hükümeti 1,5 milyon mülteciye ev sahipliği yaptıklarını açıklamaktadır.

Nüfus ve İstihdam

Sudan'ın nüfusunun 49,14 milyon (Güney Sudan hariç) civarında olduğu tahmin edilmektedir. Oldukça genç bir nüfusa sahip olan Sudan'ın %69'u kırsalda yaşamaktadır. Yoksulluk oranı %58 civarında bulunmaktadır.

Sudan'da nüfus çok etnikli bir yapıya sahiptir. 200'den fazla etnik grubun bulunduğu ülkede nüfusun %70'ini Arap kökenliler oluşturmaktadır. Diğer etnik gruplar ise Fur, Dinka, Beja, Fallata, Nuba, diğer Afrikalı kabileler ve yabancılarıdır.

Ülkedeki işgücünün 1/3'ünden fazlası tarım ve tarıma dayalı sektörlerde istihdam edilmektedir.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

Nil nehrinin Sudan için büyük önemi bulunmaktadır. Beyaz Nil ve Mavi Nil'in her ikisi de Sudan'dan geçmekte ve Hartum'da birleşmektedir. Sulama, enerji ve taşımacılık açısından Nil'in önemi giderek artmaktadır.

Sudan önemli petrol rezervlerine sahiptir. Sudan'da ticari anlamda ciddi petrol rezervlerinin bulunması ve işletilmesi 1990'lı yıllarda başlamıştır. Yaklaşık 5 milyar varil petrol rezervlerine sahip olan Sudan, Güney'in ayrılmasıyla birlikte petrol rezervlerinin %75'ini kaybetmiştir. Petrolün büyük çoğunluğunu Güney üretse de rafineri, boru hattı ve liman gibi altyapılara sadece Kuzey tarafı sahip bulunmaktadır. İki ülke petrol gelirleri konusunda anlaşma sağlamışsa da anlaşma henüz hayata geçirilememiştir. İki ülke arasında görüşmeler devam etmektedir.

Başta altın olmak üzere demir cevheri, bakır, krom cevheri, çinko, kurşun, tungsten, mika ve gümüş ülkenin önemli doğal kaynakları arasındadır.

2. GENEL EKONOMİK DURUM

Temel Ekonomik Göstergeler

	2022	2023	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	33,52	38,11	29,79	29,99	35,92	39,17	42,26	45,1
GSYİH Büyüme (Sabit Fiyatlar - %)	-2,5	-18,3	-20,3	8,3	13,5	6,9	5,7	4,5
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	718	796	606	595	694	738	776	807
Tüketici Fiyat Enflasyonu (ort, %)	138,8	77,2	200,1	118,9	23,4	9,2	8,4	8,4
Cari İşlemler Dengesinin GSYİH'ya Oranı (%)	-11,3	-3,6	-3,9	-8,6	-12,9	-11,8	-11,0	-10,4
İşsizliğin Toplam İşgücüne Oranı (%)	32,1	46,0	58,0	55,7	51,0	48,9	47,4	46,4
Nüfus (milyon)	46,68	47,9	49,14	50,42	51,73	53,07	54,45	55,87
Devletin Genel Toplam Borçlanmasının GSYİH'ya Oranı (%)	186,8	252,2	344,4	237,1	184,7	174,4	167,3	162,0

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: IMF

Ekonomik Yapı

Sudan, çok zengin doğal kaynaklara sahip olmasına rağmen, uzun yıllar süren iç savaşların yol açtığı yıkım ve yoksulluk nedeniyle hali hazırda yoksul ülkeler kategorisinde yer almaktadır. Nüfusun %58'i yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Ülke, 1971'den beri BM'nin "En Az Gelişmiş Ülkeler" listesinde yer almaktadır.

Tamamen tarım ve hayvancılığa dayanan ülke ekonomisi 1970'lerin sonlarında petrol bulunması ve 1999'da ihracata başlanmasıyla büyük ölçüde petrole bağımlı hale gelmiştir. Diğer sektörler ise gereken ilgiyi görmemiştir. Petrol üretiminin artması ve petrol fiyatlarının yüksek düzeyde seyretmesi hem ithalat için gerekli dövizin sağlanmasında hem de kamu gelirlerinin artırılmasında hayati rol oynamıştır. Ancak, 9 Temmuz 2011 tarihinde, nüfusun %20'sini barındıran Güney Sudan'ın ayrılmasıyla petrol rezervlerinin %75'ini kaybetmiştir. En büyük gelir kaynağının önemli bir kısmını kaybeden Sudan bu süreçte, başta yüksek enflasyon, negatif büyüme ve döviz darboğazı gibi ciddi ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmıştır.

Petrolün büyük çoğunluğu Güney Sudan'da kalsa da rafineri, boru hattı ve liman gibi altyapılara sadece Sudan'ın sahip olması petrol ihracatında Güney – Kuzey işbirliğini zorunlu kılmıştır. Güneyden ihraç edilecek petrolün boru hattı ile rafinerilere ve Sudan limanına sevkiyatı Sudan'a belirli bir geliri garanti etmektedir. Ancak iki taraf arasında geçiş ücreti konusunda anlaşmazlık yaşanması ve Aralık 2013'te Güney Sudan'da iç savaş çıkması, petrol üretimi ve sevkiyatını olumsuz etkilemiştir.

Sudan ekonomisinin önündeki en önemli engellerden biri, yıllarca süren ABD ambargosu olmuştur. ABD'nin, terörizmi finanse ettiği gerekçesiyle, 1993 yılında uygulamaya başladığı ambargo Sudan ekonomisini son derece olumsuz etkilemiştir. Ambargonun finansal işlemleri de kapsamı, ülkenin başta bankacılık olmak üzere hizmetler sektörü ile dış ticaret sektörlerinde büyük sorunlara yol açmıştır. Öyle ki, Sudanlılar uluslararası para transferi gerçekleştirebilmek için başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı çevre ülkelerde hesap açmak durumunda kalmıştır. Bu da işlem maliyetlerini artırmıştır. Ambargo yüzünden döviz gelirleri gerileyen Sudan'ın ithalatı da olumsuz etkilenmektedir. Yedek parça temin edilemediğinden uçak seferlerinde dahi düşüş yaşanmıştır.

ABD, Sudan'a karşı 20 yıl sürdürdüğü ticari ve ekonomik ambargoları 2017 yılında kaldırmıştır. ABD'nin Sudan'ı terörü destekleyen ülkeler listesinden çıkarması ise 14 Aralık 2020 tarihinde gerçekleşmiştir.

Petrol gelirlerinin ülkenin bölünmesiyle birlikte önemli ölçüde düşmesi, altın madenciliğinin önemini artırmıştır. Petrolün yerini altının almasıyla birlikte Sudan'da "altına hücum" olayı yaşanmıştır. Yüzbinlerce kişi altın arayışına girmiştir. Altın arayanlara malzeme tedarikçiliği bile önemli bir ekonomik faaliyet haline gelmiştir.

Sudan, altın madenciliği alanında yurtdışı yatırımcıların da dikkatini çekmiştir. Yapılan yeni yatırımlarla altın üretimi her yıl artış göstermektedir. Böylece Sudan'ın altın üretiminde Afrika'nın 2. büyük, dünyanın 9. büyük altın üreticisi konumuna yükseleceği beklenmektedir. Diğer yandan, artan ihracatla birlikte altın madenciliği en çok döviz kazandıran sektör durumuna gelmiştir.

Sudan Eylül 2012'de ülkede çıkan altını işlemek üzere bir altın rafinerisini faaliyete sokmuştur. Rafineri çevre ülkelerden çıkarılan altını da işleyebilecek büyüklükte kurulmuştur. Yıllık kapasitesi 300 ton civarındadır. 2012'de çatışmaların yoğun olarak yaşandığı Kuzey Darfur'da da çok zengin altın yatakları keşfedilmiştir. Altın, Sudan'da petrolün yerini alırken iç çatışmaların en önemli nedenlerinden biri haline gelmiştir.

Petrolün görece önemini yitirmesiyle altın madenciliğinin yanında tarım sektörü stratejik sektör durumuna gelmiştir. Tarım sektöründe hayvancılık %60'la daha büyük bir paya sahiptir. Sudan, büyük ve küçükbaş hayvan varlığı bakımından Afrika ve Ortadoğu'nun en önemli ülkesidir. Canlı hayvan ihracatı altın ve petrolden sonra üçüncü sırada gelmektedir. Şeker kamışı, darı, susam, mango, yer fıstığı, sorgum, baklagiller, muz, soğan, domates, patates en önemli tarım ürünleridir. Sudan, Arap sakızı üretiminde dünyada yaklaşık %80 payla ilk sıradadır. Yıllık 100 milyon doların üzerinde ihracat geliri sağlamaktadır.

Sudan'da GSYİH'nin yaklaşık %32'sini tarım, %22'sini sanayi ve %46'sını hizmet sektörü oluşturmaktadır. Çalışan nüfusun %44,6'sı tarım sektöründe, %15,3'ü sanayi sektöründe, %40,1'i ise hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Önemli sanayi dalları tekstil, çimento, şeker, petrol rafinesi, otomobil montajı gibi dallardır.

3. DIŞ TİCARET

Genel Durum

Sudan, ikiye bölümdükten sonra dış ticaret ağı vermeye başlamıştır. Dış ticaret ağı 2022'de yaklaşık 4,5 milyar dolarla seviyesinde gerçekleşmiştir. Açık 2024'de ise bir önceki yıla göre %58,94 oranında azalarak 1,83 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

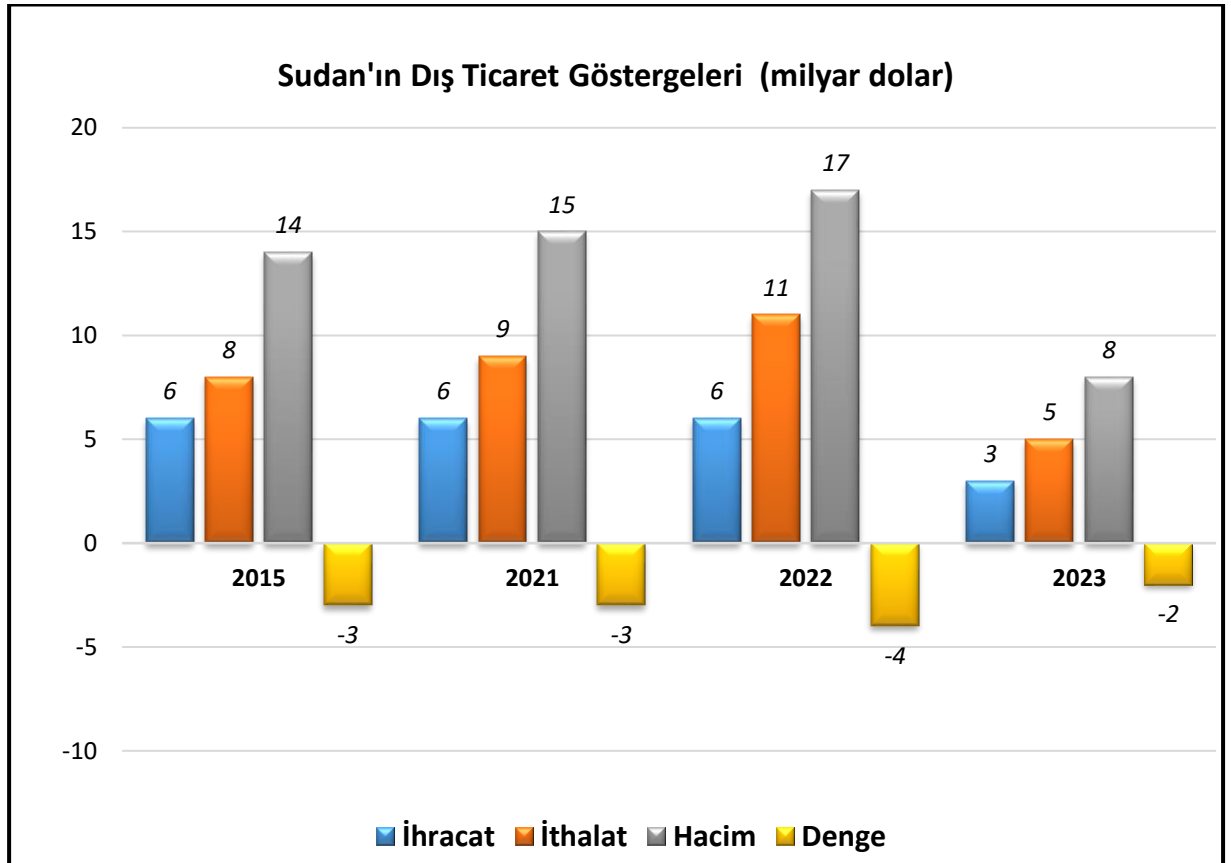
Sudan'ın ihracatında başlıca ürünler: Ham petrol; yağlı tohumlar ve meyveler; pamuk; tabii sakız ve reçineler; kuru baklagiller; canlı hayvanlar ve işlenmiş petrol ürünleri olarak sıralanmaktadır.

Sudan en çok kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde); buğday unu; işlenmiş petrol ürünleri; serum, kan vb. tıbbî ürünler; tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar; buğday ve mahlut; kuru baklagiller; Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar ve pirinç ithal etmektedir.

Sudan ihracatında başlıca ülkeler Şunlardır: Çin, Malezya, Mısır, Hindistan, İtalya. Ülkenin ihracatında %4,6 paya sahip Türkiye, ihracatta 8. sırada yer almaktadır.

Sudan en çok Çin, Hindistan, Mısır, Türkiye ve ABD'den ithalat yapmaktadır. Türkiye'nin ülkenin ithalatındaki payı %7,5'tir.

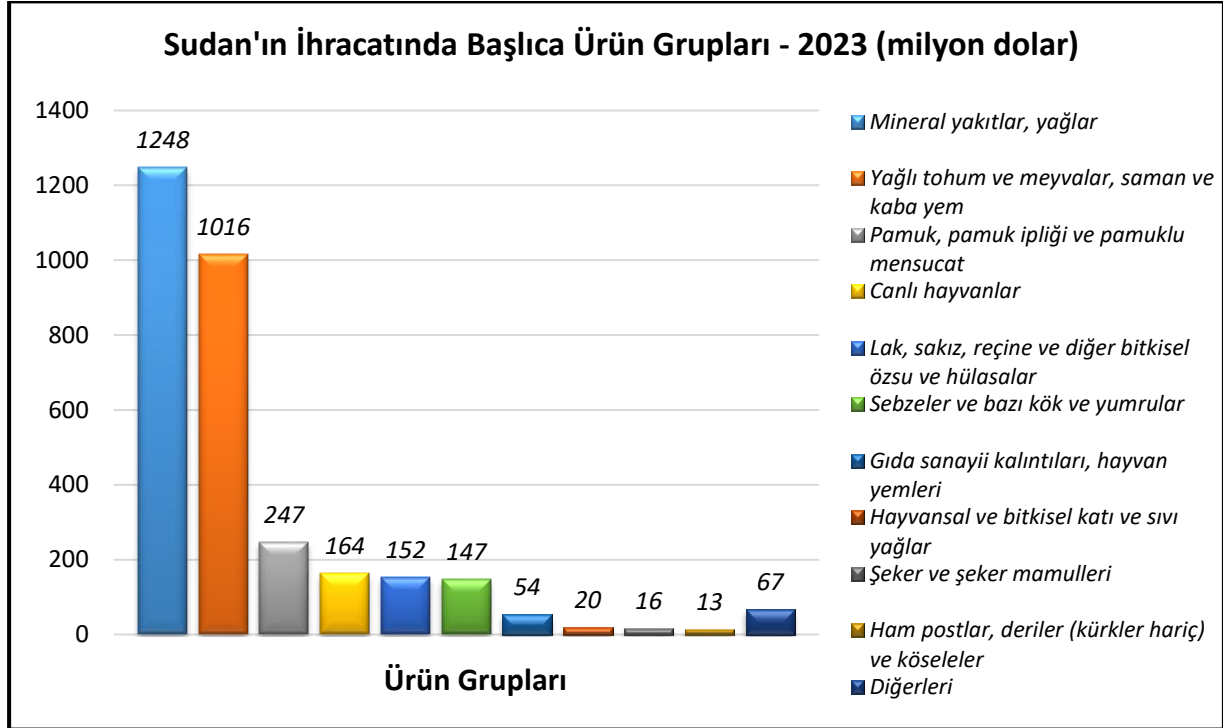
Ülkenin Dış Ticareti

Kaynak: Trademap, Sudan'la ticaret yapan ülkelerin verilerinden derlenmiştir

Başlıca Ürünler İtibarı ile Dış Ticaret

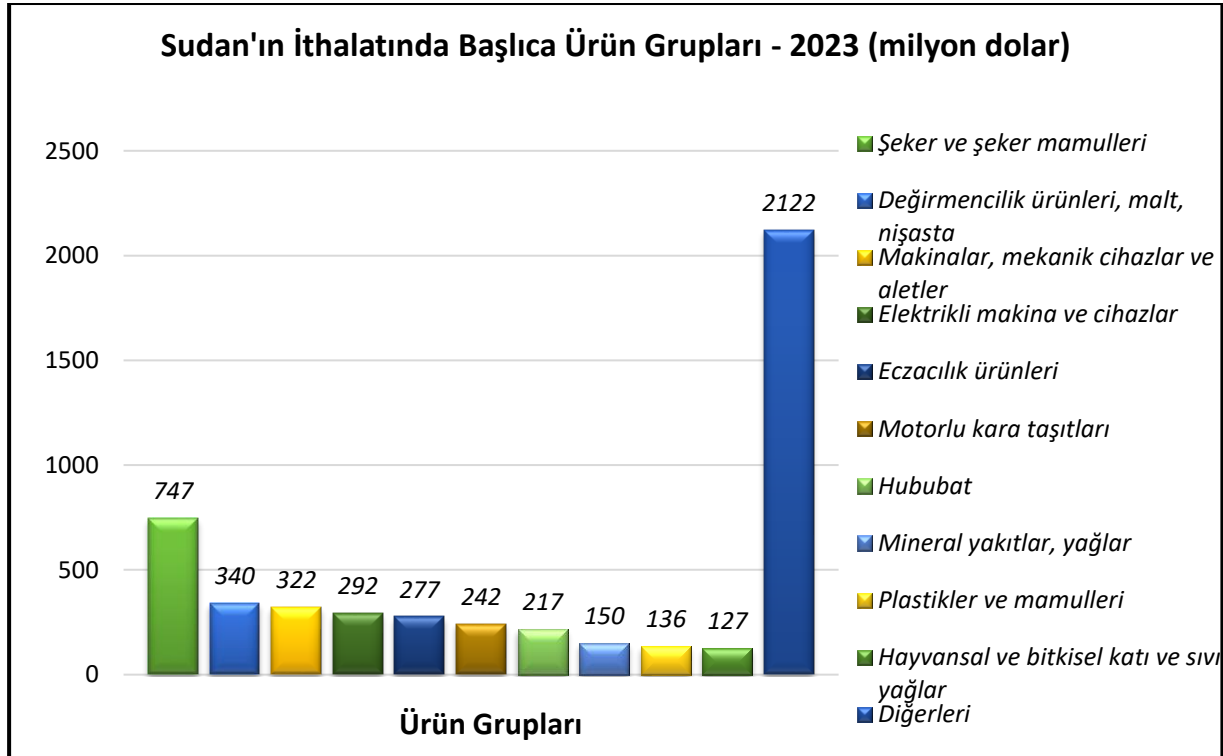
İhracat

Kaynak: Trademap, Sudan'la ticaret yapan ülkelerin verilerinden derlenmiştir

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

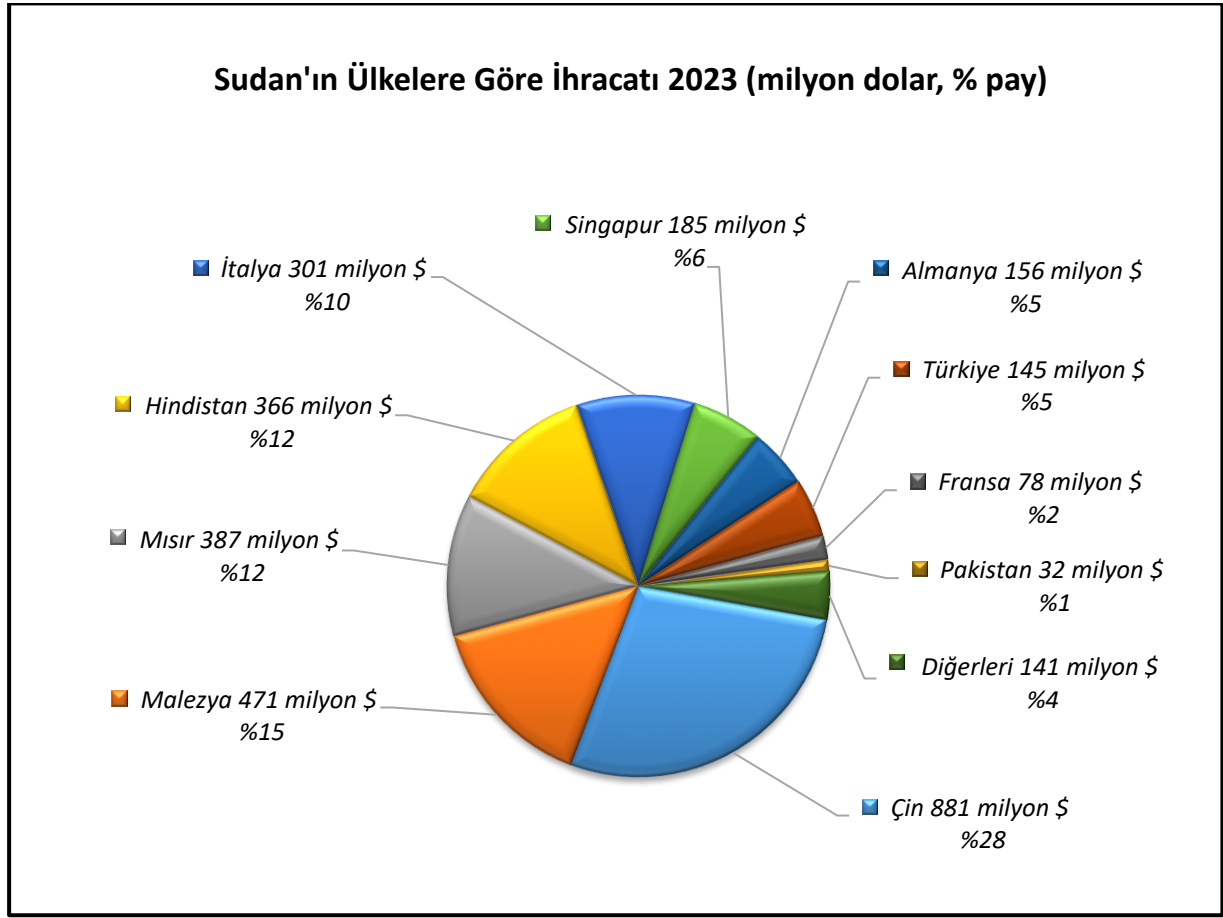

Kaynak: Trademap, Sudan'la ticaret yapan ülkelerin verilerinden derlenmiştir

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticaret

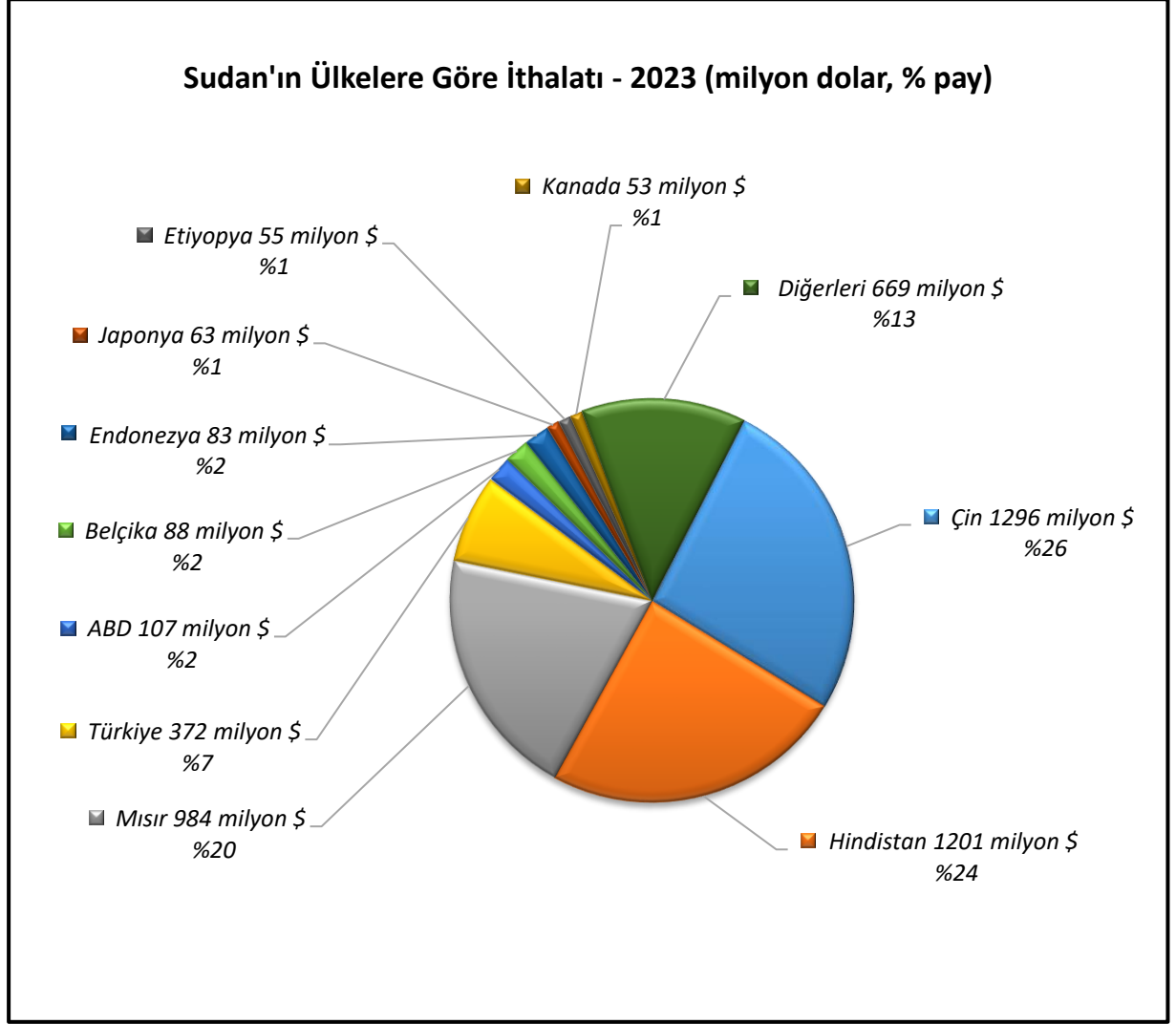
İhracat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

İthalat

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

4. DOĞRUDAN YABANCI YATIRIMLAR

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

Sudan'ın doğrudan yabancı yatırımları büyük ölçüde petrol sektörüne yönelmiştir. Bu alanda ülkeye en fazla yatırımda bulunan ülkelerin başında Çin, BAE, Malezya ve Hindistan gelmektedir. Ülkenin ikiye bölünmesi ve petrol bölgelerinin büyük bölümünün güneyde kalması Sudan'da mineral madenciliği, tarım ve hayvancılığın ön plana çıkmasına yol açmıştır. Sudan son yıllarda özellikle altın madenciliği konusunda yurtdışı yatırım çekmektedir.

Körfez Arap ülkelerinin de özellikle finans sektörü ve telekomünikasyon alanlarında Sudan'da yatırımlarda buldukları, ayrıca tarımsal üretim konularında da önemli anlaşmalar imzaladıkları görülmektedir.

Sudan'a gelen doğrudan yabancı sermaye yıllık ortalama 1 milyar doların hemen üzerinde seyrederken 2021 yılında 523 milyon dolara düşmüş, 2022 yılında ise 573 milyon dolar civarında gerçekleşmiştir. Yaşanan iç savaş nedeniyle doğrudan yabancı yatırımların 2026'ya kadar eksi değerde gerçekleşmesi beklenmektedir. Ülkedeki doğrudan yabancı sermaye stoku 2022 yılında 30,3 milyar dolar olarak kaydedilmiştir.

Ülke Dışından Gelen ve Ülke Dışına Giden Doğrudan Yatırımlar

	2022	2023*	2024*	2025*	2026*	2027*	2028*
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım (milyon \$)	573,50	-300,00	-80,00	-90,00	300,00	450,00	607,00
Ülke dışından gelen doğrudan yatırımın GSYİH ya oranı (%)	1,00	-0,50	-0,20	-0,20	0,60	0,70	0,70
Ülke dışından gelen doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	30 307	30 007	29 927	29 837	30 137	30 587	31 194
Ülke dışına giden doğrudan yatırım (milyon \$)	-	-	-	-	-	-	-
Ülke dışına yapılan doğrudan yatırım stoku (milyon \$)	54,20	54,20	54,20	54,20	54,20	54,20	54,20

(*) Tahmini Veriler

Kaynak: EIU

Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

1999 yılında yürürlüğe giren Yatırımları Teşvik Kanunu 2003 yılında yenilenmiştir. Söz konusu Kanun ülkedeki yatırım faaliyetlerinin esasını teşkil etmekte olup yerli yatırımcılarla yabancı yatırımcılar arasında herhangi bir ayırım gözetilmemektedir. Bu Kanun tarafından sağlanan bazı kolaylıklar şunlardır:

- Stratejik projeler için, ticari üretimin ya da projenin faaliyete geçmesinden itibaren, işletme kar vergilerinden on yıl süreyle muafiyet,
- Stratejik olmayan projeler için, ticari üretimin ya da projenin faaliyete geçmesinden itibaren, işletme kar vergilerinden 5 yıl süreyle muafiyet,

- Proje için gerekli makina, teçhizat ve hammadde vb.nin ithalatında gümrük muafiyeti,
- Devletin yatırımcıya projesini gerçekleştirmek üzere ucuz bedelle uzun süreli arsa tahsisi,
- Az gelişmiş bölgelerde ihracata, kırsal gelişime, istihdam yaratmaya, teknik ve bilimsel gelişmeye, işletme kararının ülkede yatırıma dönüştürülmesine yönelik doğrudan yatırımlarda özel imtiyazlar uygulanmaktadır.

Yine söz konusu Kanun hükümlerine göre yatırımcılar aşağıdaki haklara sahiptir:

- Proje ile ilgili kar, finansman maliyeti, kanuni dayanakları olan borç ödemeleri, transfer edilebilme hakkı,
- Proje için gerekli hammadde, malzeme ithalatı serbestisi,
- Projede çalışan yabancıların kendi tasarruf ve kazançlarını transfer edebilmeleri imkanı,
- Projede çalışan yabancıların seyahat özgürlüğü, ikamet hakkı ve yatırımcıların çalışanlarını kendi ülkelerinden getirme hakkı sağlanmıştır.

Kanun hükümlerine göre yatırımcının projesi devletleştirilmeyecek, proje fonlarına el konulmayacak ve proje tarafından kullanılan gayrimenkullere el konulmayacaktır. Zorunlu hallerde bedeli piyasa fiyatından ödenecektir.

Serbest Bölgeler

Sudan’da serbest bölgede işlem gören mallar yabancı kabul edilmektedir. Serbest bölgeler sanayi, ticaret ve hizmet sektörlerinde çok amaçlı olarak işletilmektedir. Suakin ve Al Geili serbest bölgeleri ülkedeki önemli serbest bölgelerdir.

Suakin Serbest Bölgesi:

Suakin Serbest Bölgesi ile Doğu Eyaleti’nde Kızıldeniz kıyısında tarihi bir kent olan Suakin’deki “Osman Digna” Limanı’nın canlandırılması ve Port Sudan Limanı’nın yükünün bir ölçüde hafifletilmesi beklenmektedir.

Al Geili Serbest Bölgesi:

Hartum’un 60 km kuzeyinde, 20 km²’lik bir alanda kurulmuştur. Serbest bölgenin avantajları;

1. Ana petrol rafinerisine yakınlık,
2. Hartum’daki iş ve sanayi çevrelerine yakınlık
3. Hava, kara ve demir yolu ulaştırmasına ve Sudan’ı çevreleyen diğer Afrika ülkelerine yakınlık olarak tanımlanmaktadır.

5. TÜRKİYE ile TİCARET

Genel Durum

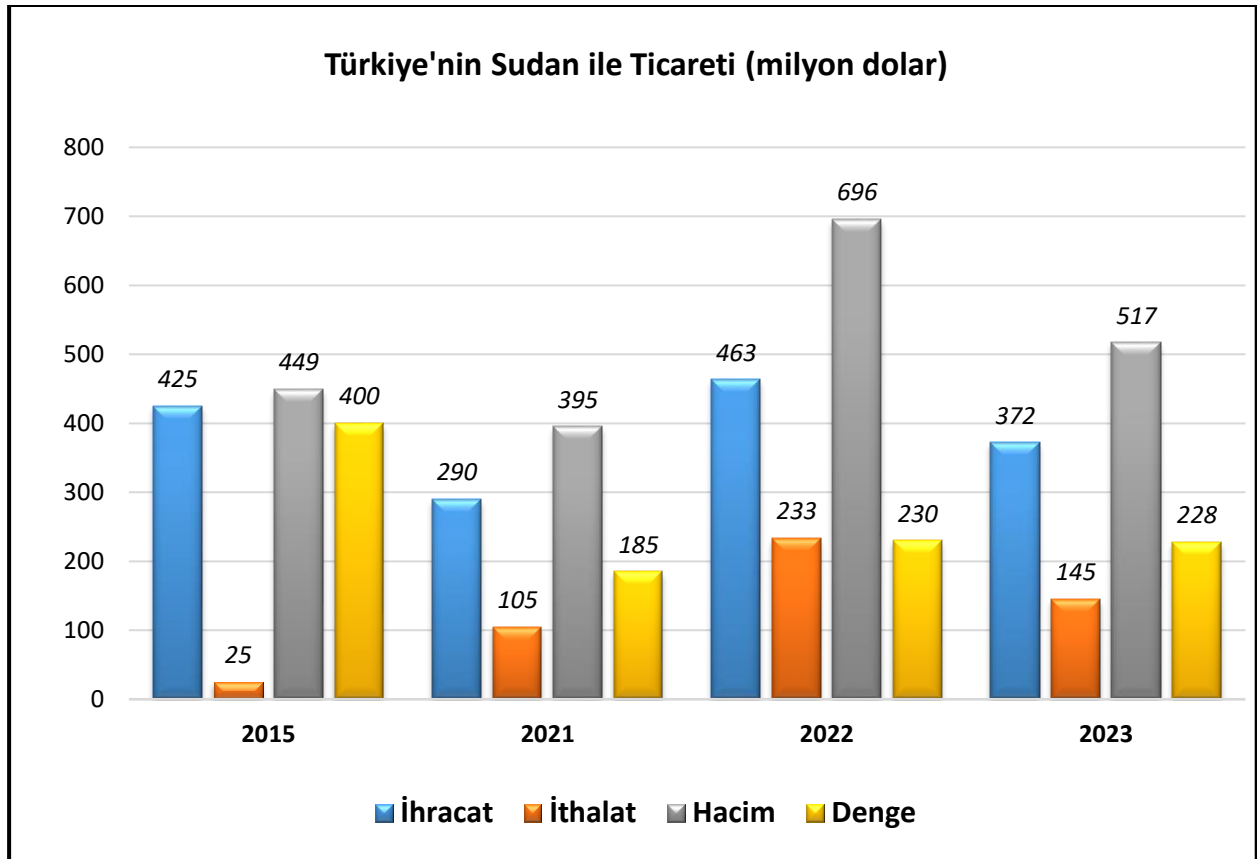
Türkiye, Sudan ile dış ticaretinde fazla vermektedir. 2022 yılında 462,9 milyon dolara yükselen ihracat, 2023'te %19,5 oranında gerileyerek 372,4 milyon dolar olmuştur.

Türkiye'nin Sudan'dan yaptığı ithalat, 2022 yılında 233,0 milyon dolarla rekor seviyeye ulaşmış, ardından 2023'te %37,9 oranında azalarak 144,7 milyon dolara düşmüştür.

Türkiye Sudan'a en çok: Buğday unu; kuru baklagiller; ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları; mayalar; toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, ayırma, yıkama, kırma, öğütme vb. makineleri; ayakkabılar; hijyenik kağıt ürünleri ve bebek bezleri ve inşaat demiri ihraç etmektedir.

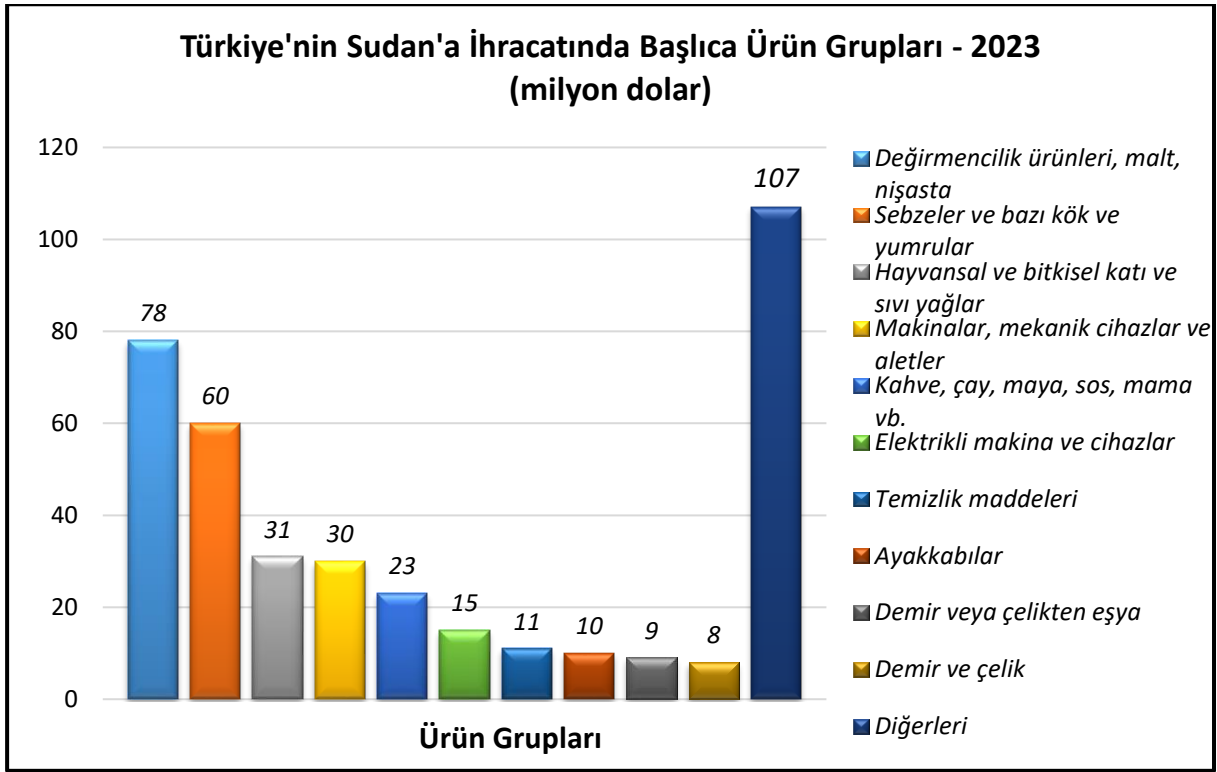
Türkiye Sudan'dan ithalatında başlıca ürünler: Yağlı tohumlar ve meyveler (başta susam); pamuk (kardesiz-penyelenmemiş); koyun ve kuzuların ham derileri; ham veya yarı işlenmiş altın; kavunlar, karpuzlar ve papaya (taze) ve kuru baklagiller olarak sıralanmaktadır.

Türkiye - Sudan Dış Ticareti

Kaynak: Trademap

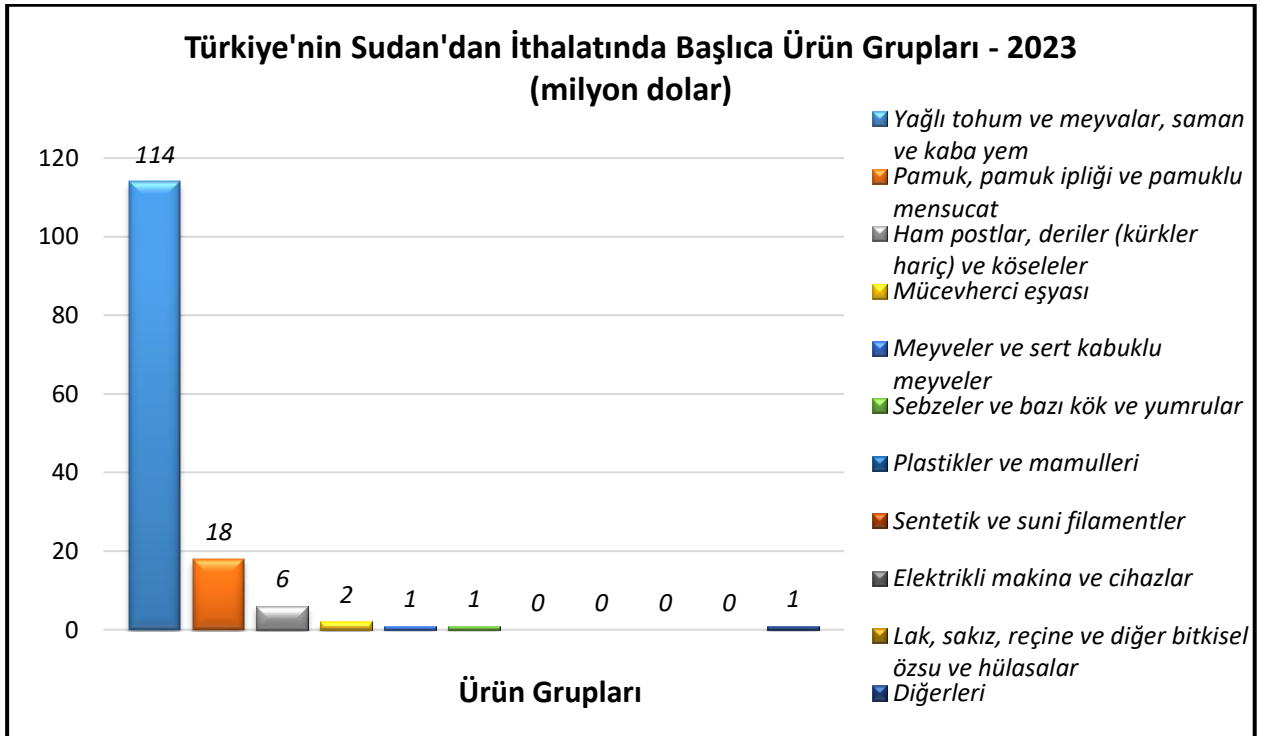
Türkiye'nin Sudan'a İhracatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

Türkiye'nin Sudan'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Kaynak: Trademap

[Detaylı tablo için tıklayınız](#)

EKLER:***EK-1: Sudan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)***

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		5 642 598	6 059 080	3 142 190	100	-48,1
2709	Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)	461 809	712 831	1 142 694	36,4	60,3
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	489 487	720 052	552 988	17,6	-23,2
1202	Yer fıstığı	487 887	425 443	435 578	13,9	2,4
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	146 534	398 929	246 373	7,8	-38,2
1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)	118 363	195 186	151 665	4,8	-22,3
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	102 155	55 346	141 173	4,5	155,1
0106	Canlı diğer hayvanlar	167 959	133 050	117 212	3,7	-11,9
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	27 172	197 281	104 874	3,3	-46,8
2305	Yer fıstığı yağı üretiminden arta kalan küspe ve katı artıklar	18 806	75 590	48 350	1,5	-36,0
0102	Canlı büyükbaş hayvanlar (at, eşek, katır ve bardolar hariç)	51 972	91 412	46 412	1,5	-49,2
1508	Yer fıstığı yağı ve fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	46 864	19 977	18 821	0,6	-5,8
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	28	1	14 840	0,5	1483900
7404	Bakır döküntü ve hurdaları	28 471	37 908	12 596	0,4	-66,8
0201	Sığır eti (taze/soğutulmuş)	66 712	36 530	10 431	0,3	-71,4
1201	Soya fasulyesi	3 089	7 461	8 587	0,3	15,1

Kaynak: Trademap, Sudan Yansıtılmış Verileri

EK-2: Sudan'ın İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2020	2021	2022	Pay (%) 2022	Değişim (%) 2021-2022
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 996 862	10 510 934	4 971 705	100	-52,7
1701	Kamış/pancar şekeri ve kimyaca saf sakkaroz (katı halde)	889 094	989 092	721 148	14,5	-27,1
1101	Buğday unu	48 209	95 643	329 291	6,6	244,3
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	92 451	376 297	149 206	3,0	-60,3
3002	İnsan kanı, hayvan kanı, serum, aşı, toksin vb. Ürünler	108 979	231 092	143 072	2,9	-38,1
3004	Tedavide veya korunmada kullanılmak üzere hazırlanan ilaçlar	239 817	244 293	120 863	2,4	-50,5
1001	Buğday ve mahlut	520 210	518 562	120 537	2,4	-76,8
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	58 165	133 967	90 639	1,8	-32,3
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	24 847	29 471	70 854	1,4	140,4
1006	Pirinç	35 565	50 728	62 315	1,3	22,8
8517	Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar	150 138	173 254	60 870	1,2	-64,9
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	155 996	22 483	57 062	1,1	153,8
6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	58 341	63 870	55 960	1,1	-12,4
4011	Kauçuktan yeni dış lastikler	111 981	116 585	53 509	1,1	-54,1
8708	Karayolu taşıtları için aksam ve parçalar	142 788	148 646	50 533	1,0	-66,0
6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	51 378	79 516	50 494	1,0	-36,5

Kaynak: Trademap, Sudan Yansıtılmış Verileri

EK-3: Sudan'ın Ülkelere Göre İhracatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		5 642 598	6 059 080	3 142 190	100	-48,1
1.	Çin	779 804	877 296	881 281	28,0	0,5
2.	Malezya	114 068	165 992	470 704	15,0	183,6
3.	Mısır	385 598	505 444	386 909	12,3	-23,5
4.	Hindistan	258 778	177 318	366 023	11,6	106,4
5.	İtalya	202 269	456 855	301 007	9,6	-34,1
6.	Singapur	27 602	211 397	185 040	5,9	-12,5
7.	Almanya	20 759	26 855	155 949	5,0	480,7
8.	Türkiye	104 963	233 037	144 648	4,6	-37,9
9.	Fransa	50 038	82 037	77 713	2,5	-5,3
10.	Pakistan	23 928	77 788	31 591	1,0	-59,4
11.	Japonya	80 359	66 209	30 764	1,0	-53,5
12.	Tunus	8 649	14 275	18 965	0,6	32,9
13.	Yunanistan	6 214	8 511	14 287	0,5	67,9
14.	ABD	19 302	38 053	13 810	0,4	-63,7
15.	İngiltere	11 560	16 663	12 661	0,4	-24,0

Kaynak: Trademap, Sudan Yansıtılmış Verileri

EK-4: Sudan'ın Ülkelere Göre İthalatı (bin dolar)

Sıra	Ülke	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		8 996 862	10 510 934	4 971 705	100	-52,7
1.	Çin	1 816 390	2 033 574	1 295 703	26,1	-36,3
2.	Hindistan	1 006 077	1 682 826	1 200 913	24,2	-28,6
3.	Mısır	826 776	954 268	984 449	19,8	3,2
4.	Türkiye	289 624	462 915	372 440	7,5	-19,5
5.	ABD	212 058	187 899	106 593	2,1	-43,3
6.	Belçika	77 474	213 567	87 934	1,8	-58,8
7.	Endonezya	120 640	106 961	82 770	1,7	-22,6
8.	Japonya	59 159	70 343	62 839	1,3	-10,7
9.	Etiyopya	36 377	47 060	55 416	1,1	17,8
10.	Kanada	35 818	26 252	53 384	1,1	103,4
11.	Malezya	29 888	62 818	52 509	1,1	-16,4
12.	İtalya	98 214	106 194	49 684	1,0	-53,2
13.	Kenya	65 981	68 001	48 455	1,0	-28,7
14.	G. Kore	152 307	127 641	47 610	1,0	-62,7
15.	Almanya	130 211	148 830	46 609	0,9	-68,7

Kaynak: Trademap, Sudan Yansıtılmış Verileri

Ek-5: Türkiye'nin Sudan'a İhracatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İHRACAT (Diğerleriyle)		289 624	462 915	372 440	100	-19,5
1101	Buğday unu	813	4 168	77 734	20,9	1765
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (taneleri ikiye ayrılmış)	25 354	82 965	60 003	16,1	-27,7
1512	Ayçiçeği, aspir, pamuk tohumu yağları ve bunların fraksiyonları (kimyasal olarak değiştirilmemiş)	1 650	1 083	30 091	8,1	2678,5
2102	Maya	20 168	30 023	19 188	5,2	-36,1
3401	Sabunlar, yüzey aktif organik ürünler ve müstahzarlar	1 959	2 659	9 072	2,4	241,2
8474	Toprak, taş, metal cevheri vb. ayıklama, eleme, tasnif, ayırma, yıkama, kırma, öğütme, yoğurma, kalıplama vb. Makinaları	3 161	7 137	7 607	2,0	6,6
6402	Dış tabanı ve yüzü kauçuk veya plastik maddeden olan diğer ayakkabılar	8 453	10 742	5 858	1,6	-45,5
9619	Hijyenik havlular ve tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya	6 280	9 511	5 249	1,4	-44,8
7214	İnşaat demiri	81	22	4 952	1,3	22409,1
2710	Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar	4 590	6 004	4 896	1,3	-18,5
1905	Tatlı Bisküvi ve Gofretler	5 300	7 265	4 590	1,2	-36,8
6305	Eşya ambalajında kullanılan torba ve çuval	2 347	5 557	4 501	1,2	-19,0
7113	Mücevherci eşyası ve aksamı (kıymetli metallere veya kıymetli metallerle kaplama metallere)	3 661	3 359	4 101	1,1	22,1
8543	Kendine has fonksiyonlu diğer elektrikli makina ve cihazlar	25	64	4 043	1,1	6217,2
7308	Demir veya çelikten inşaat ve inşaat aksamı, inşaatta kullanılmak üzere hazırlanmış demir veya çelikten sac, çubuk, vb.	4 212	8 560	4 009	1,1	-53,2

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri

Ek-6: Türkiye'nin Sudan'dan İthalatında Başlıca Ürünler (bin dolar)

GTİP	ÜRÜNLER	2021	2022	2023	Pay (%) 2023	Değişim (%) 2022-2023
TOPLAM İTHALAT (Diğerleriyle)		104 963	233 037	144 648	100	-37,9
1207	Diğer yağlı tohumlar ve meyveler	55 836	68 749	114 224	79,0	66,1
5201	Pamuk (karde edilmemiş veya penyelenmemiş)	37 715	143 223	17 960	12,4	-87,5
4105	Koyun ve kuzuların dabalıanmış veya crust (ara kurutmalı) derileri	3 523	9 253	3 466	2,4	-62,5
4102	Koyun ve kuzuların ham derileri	1 455	3 359	2 365	1,6	-29,6
7108	Altın (platin kaplamalı altın dahil) (işlenmemiş veya yarı işlenmiş ya da pudra halinde)	2 270	2 198	2 258	1,6	2,7
0807	Kavunlar (karpuzlar dahil) ve papaya (taze)	0	1 496	1 088	0,8	-27,3
0713	Kuru baklagiller (kabuksuz) (tanelleri ikiye ayrılmış)	0	783	513	0,4	-34,5
5407	Sentetik filament iplikten dokunmuş kumaşlar	0	0	267	0,2	0
1202	Yer fıstığı	0	29	202	0,1	596,6
3915	Plastikten döküntü, kalıntı ve hurdalar	1 653	1 818	187	0,1	-89,7
1301	Lak, tabii sakızlar, reçineler ve sakız reçineler ve yağ reçineler (pelesenkler gibi)	461	317	176	0,1	-44,5
3809	Mensucat, kağıt, deri vb. için apre veya finisaj müstahzarları, müstahzar haşıl ve apreler, müstahzar merdanlar	0	0	160	0,1	0
3925	Plastikten inşaat malzemesi	0	0	157	0,1	0
8502	Jeneratörler	0	0	130	0,1	0
4411	Ağaçtan veya diğer odunsu maddelerden lif levhalar	0	0	118	0,1	0

Kaynak: Trademap, Türkiye Verileri